

2020-06-17

Ett urval av aktuella frågor för finansbolagen under 2019/2020

Svenska institutet mot penningtvätt, Simpt

Svenska institutet mot penningtvätt, Simpt, bildades 2016 och är ett samarbete mellan Finansbolagens Förening, Fondbolagens förening, Sparbankernas Riksförbund, Svensk Försäkring, Svenska Bankföreningen, Svenska Fondhandlareföreningen och Svenska försäkringsförmedlares förening.

Syftet med Simpt är att ta fram vägledning för de finansiella företagens tolkning och tillämpning av reglerna mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Vägledningen tas fram av branschorganisationerna och deras medlemmar.

I november 2017 publicerades vägledning om allmän riskbedömning. I mars 2019 publicerades vägledning om kundkännedom. I december 2019 publicerades vägledning om bl.a. övervakning och rapportering, intern kontroll samt ytterligare frågor om kundkännedom. Det finns nu vägledning inom alla för vägledningen relevanta kapitel i penningtvättslagen. Nu fortsätter arbetet med att ta fram vägledning i fler frågor på alla områden och att fördjupa vägledningen där det finns behov. Vägledningen finns på www.simpt.se

Leasingredovisning

International Accounting Standards Board (IASB) publicerade i januari 2016 den nya redovisningsstandarden för leasingavtal benämnd IFRS 16 Leasingavtal. Standarden trädde ikraft den 1 januari 2019 och tillämpas på räkenskapsår som startade nämnda datum eller senare.

I november 2017 publicerades i Official Journal att EU-kommissionen antagit den nya standarden IFRS 16 Leasingavtal. Beslutet att anta IFRS 16 Leasingavtal skedde via en förordning (Kommissionens förordning (EU) 2017/1986) som innebär att förordningen till alla delar är bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater. IFRS 16 Leasingavtal ska tillämpas av alla företag (som har att följa Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002, dvs. i koncernredovisningen hos de noterade företagen) senast från och med den första dagen av deras första räkenskapsår som inleds den 1 januari 2019 eller senare.

Rådet för finansiell rapportering (Rådet) är normgivare på redovisningsområdet för de svenska företag som är noterade på en reglerad marknad. Finansinspektionen vill att företag under tillsyn tillämpar Rådets rekommendationer och uttalanden. Rådet

har beslutat att införa en möjlighet till undantag för leasegivare gällande IFRS 16 Leasingavtal i "RFR 2 Redovisning för juridiska personer". De företag som väljer att tillämpa undantaget för leasegivare ska följa RFR 2 avseende redovisning av leasingavtal.

Sambandet mellan redovisning och kapitaltäckning

För leasegivare innebär den nya standarden IFRS 16 för redovisning av leasingavtal ingen skillnad jämfört med tidigare varken i redovisningen eller i kapitaltäckningen.

För leasetagare däremot innebär den nya standarden en hel ny redovisning då, i princip, nästan samtliga leasingavtal kommer upp i balansräkningen och därmed kommer att omfattas av kapitaltäckningskrav. Detta innebär att även de leasingavtal som tidigare klassificerades som operationella leasingar blir föremål för kapitalkrav. Exempel på leasingavtal i finansiella företag som därmed blir föremål för kapitaltäckningskrav gäller ofta leasingar av fastigheter eller hyreslokaler. Detta förhållande gäller för den konsoliderade situationen (dvs. för koncernen), men inte för kapitaltäckningskrav i juridisk person. Detta eftersom Rådets rekommendation RFR 2 Redovisning för juridisk person har möjligheten att undanta leasingavtal i redovisningen för juridisk person och därmed kommer de inte heller att omfattas av något kapitaltäckningskrav.

Kemikalieskatten (lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik)

Från den 1 januari 2019 ändrades skattesatserna för kemikalieskatten. Skatten uppgår nu till följande belopp. Vitvaror 8 kronor per kilo, övriga skattepliktiga elektronikvaror 122 kr per kilo. Maximalt skattebelopp uppgår till 327 kr per vara.

För varor som innehåller mindre hälsofarliga kemikalier finns som tidigare möjlighet att göra avdrag med 50 eller 90 procent av skatten.

Från den 1 januari 2019 har även vissa ändringar gjorts i skatteförfarandet rörande skatten. En ny typ av skattskyldig för skatt på kemikalier i viss elektronik har införts, "registrerad mottagare". Som registrerad mottagare får Skatteverket godkänna den som i Sverige avser att yrkesmässigt från ett annat EU-land föra in eller ta emot skattepliktiga varor och som med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt är lämplig som sådan mottagare. Att bli registrerad mottagare kan underlätta för den som inte är godkänd lagerhållare i lagens mening och som för in (från ett annat EU-land) eller importerar skattepliktiga varor. Vidare kan numera månadsvisa deklARATIONER lämnas istället för en deklARATION för varje händelse som medför skattskyldighet. Vidare har vissa situationer av dubbelbeskattning undanröjts. Se närmare om ändringarna i prop. 2017/18:294.

Kemikalieskatten infördes den 1 april 2017 och skatt tas ut sedan den 1 juli 2017. Syftet med skatten är att minska kemikalierna i produkter hos producenter. Även fi-

nansbolag som köper produkter (exempelvis mobiltelefoner och vitvaror), som omfattas av lagstiftningen, berörs av skatten och i vissa fall även av en rapporteringsskyldighet till Skatteverket.

Regeringen beslutade den 18 april 2019 att tillsätta en utredning som ska analysera och lämna förslag på hur en skatt på skadliga kemikalier i kläder och skor kan utformas (Dir. 2019:15). Syftet är att minska förekomsten av eller risken för exponering och spridning av miljö- och hälsofarliga ämnen från kläder och skor. Uppdraget ska redovisas senast 1 april 2020.

Mervärdesskatt

Bankföreningens Finansbolagskommitté, Bankföreningens Mervärdesskattegrupp samt Finansbolagens Förening har med anledning av ett ställningstagande från Skatteverket om det mervärdesskatterättsliga omsättningsbegreppet (Omsättning av vara och leverans, mervärdesskatt av den 2019-01-15, Dnr: 202 398393-18/111) tagit fram en kommentar till ställningstagandet. Syftet med kommentaren är att uppnå en enhetlig tolkning i branschen av ställningstagandet och därmed undvika risk för snedvridning av konkurrensen. Kommentaren riktar in sig på Skatteverkets uttalanden rörande leasingavtal i ställningstagandet och ger Bankföreningens och Finansbolagens Förenings utfyllande synpunkter på Skatteverkets uppfattning när ett avtal om finansiell leasing ska anses utgöra en omsättning av en vara. Kommentaren är baserad på civilrättsliga principer för äganderättens övergång, gemensam mervärdesskatterätt inom EU, domar från EU-domstolen samt svensk mervärdesskatterätt. Kommentaren, vilken tillställts Skatteverket, finns att tillgå på Bankföreningens webbsida.

Ny lag Presentation av betalningssätt vid marknadsföring av betaltjänster online

Den 1 juli träder en ny lag i kraft som innebär att om en konsument som köper varor eller tjänster online kan välja ett betalningssätt som innebär att en kredit inte lämnas, ska ett sådant betalningssätt visas först. Ett betalningssätt som innebär att en kredit lämnas får inte heller vara förvalt om det finns andra betalningssätt. Bankföreningen har framfört ett antal kommentarer angående förslaget till lag i remissyttrande, skrivelse till lagrådet samt till riksdagen. Liksom flertalet övriga remissinstanser inklusive Konsumentverket och Finansinspektionen ansåg Bankföreningen att lagen inte borde införas i betaltjänstlagen utan istället i konsumentkreditlagen. Regeringen ändrade dock inte lagens placering och inte heller att betaltjänstleverantören ska hållas ansvarig för den marknadsföring som e-handlaren presenterar av betalningssätt online i sin näringsverksamhet. Då lagstiftningsprocessen varit snabb och inte föregåtts av någon utredning finns det många tolkningsfrågor som har fått lösas inom Bankföreningen. Nya allmänna råd från Konsumentverket om konsumentkrediter KOVFS

Kod för ansvarsfull kreditgivning på konsumentkreditmarknaden

Bankföreningens kod för ansvarsfull kreditgivning på konsumentkreditmarknaden tar bankerna och bankernas finansbolag ytterligare steg för att värna konsumenterna, verka för ett ökat förtroende för kreditmarknaden och gå före för god etik på konsumentkreditmarknaden.

Med anledning av att Konsumentverket tagit fram nya allmänna råd till konsumentkreditlagen behöver koden revideras i vissa delar vilket kommer ske under 2020.

Översyn av konsumentkreditdirektivet och direktivet om distansförsäljning av finansiella tjänster

EU-kommissionen har under 2019 och 2020 utvärderat konsumentkreditdirektivet och direktivet om distansförsäljning av finansiella tjänster. Båda direktiven finns med på Kommissionens REFIT-lista och för båda direktiven är de nästföljande stegen att rapporter om utvärderingarna publiceras i april, konsekvensanalys kommer troligen inom det närmaste halvåret och förslag på ändringar kommer presenteras under Q4 2020.

Kommissionen har aviserat att man kommer att lägga fram förslag på ändringar i konsumentkreditdirektivet i samband med presentationen av Kommissionens nya agenda för konsumentfrågor under Q4 2020 (november).

Nya befogenheter på konsumentområdet- testköp under dold identitet mm.

EU har antagit en ny förordning om samarbete mellan nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen (den s.k. CPC- förordningen). De behöriga myndigheterna ska ges utvidgade och nya befogenheter för utredning och tillsyn. Utredningen Nya befogenheter på konsumentområdet (SOU 2019:12) har lagt förslag på ändringar i lag. Bankföreningen har medverkat med experter i utredningen.

Svenska myndigheter föreslås få ska ha samma befogenheter vid gränsöverskridande som vid inhemska överträdelser. Konsumentverket (Konsumentombudsmanen, KO), Finansinspektionen och Läkemedelsverket pekas ut som behöriga myndigheter. Ändringar föreslås i betaltjänstlagen. I övrigt föreslås ändringar i bl.a. i marknadsföringslagen och avtalsvillkorslagen. En behörig myndighet ska inom sitt tillsynsområde få förelägga var och en att både lämna upplysningar och tillhandahålla de handlingar som behövs i ett ärende om tillämpningen av aktuell lagstiftning. De frågor som främst berör bankerna är testköp och utlämnande av handlingar och uppgifter på begäran av KO.

Utredningen föreslår att de behöriga myndigheterna ska få köpa produkter under dold identitet (s.k. testköp). Om det inte är oskäligt ska myndigheten kunna kräva att näringsidkaren ersätter det som har betalats vid testköpet. Bankföreningen kommer

att invända mot föreslagna ändringar om testköp i bankspecifik lag samt att Finansinspektionen får tillsyn. Detta eftersom det i praktiken inte kommer att vara möjligt att genomföra testköp av banktjänster med mindre än att fingerade identiteter skapas, vilket utredningen anser vara för långtgående. Både utredningen och Bankföreningen avstyrker att testköp genomförs med hjälp av verkliga identiteter hos tjänstemän i myndigheterna.

Utredningen föreslår även att en näringsidkare som genom sitt agerande på internet bryter mot den konsumentskyddande lagstiftningen, t.ex. genom otillbörlig marknadsföring, ska kunna åläggas vid vite att ta in ett varningsmeddelande som tydligt visas i samband med besök på webbplatsen. Ett sådant åläggande kan ges även mot värdtjänstleverantören och internetleverantörerna.

Referensräntor

Det pågår ett arbete internationellt med att minska beroendet av interbankräntor och istället hitta andra referensräntor som kan vara mer lämpliga. Eftersom finansbolagsprodukter i Sverige ofta använder Stibor som referensränta är det viktigt för finansbolagen att följa denna utveckling och påverka där utgången kan komma att påverka produkterna negativt. Den internationella utvecklingen är att interbankräntor ersätts med en nästan riskfri ränta (RFR).

I Sverige har en arbetsgrupp tagit fram en alternativ referensränta som riksbanken har sagt sig vara villiga att administrera. Detta är likt andra RFR i världen en kort ränta (O/N) och kan därför inte ses som direkt jämförbar med dagens längre Stibor-räntor.

För finansbolagen är det viktigt att veta hur nuvarande avtal med referens till Stibor ska kompletteras för att ett eventuellt upphörande av Stibor ska leda till att den nya RFR ska användas istället. Det kommer även vara av vikt för finansbolagsverksamheten att se om det kommer att finnas någon framåtblickande ränta eller om kundräntor ska baseras på räntor som har varit, bakåtblickande räntor. Fortsatt arbete kring detta pågår i en ny grupp inom Bankföreningen.

Hållbarhetsfrågor

Under det senaste året har mycket hänt på hållbarhetsområdet, dels i fråga om EU-lagstiftning (exempelvis EU-förordningen om taxonomi, som handlar om vilka aktiviteter inom ett företag som ska klassificeras som "gröna") dels att det har tagits fram internationella initiativ, som FNs principer för ansvarsfull bankverksamhet. Det är ett initiativ som flera av Bankföreningens medlemmar har anslutit sig till och som innebär ett omfattande internt arbete för bankerna att uppfylla. Mot bakgrund av detta har arbetet med hållbarhetsrelaterade frågor kommit att få ett ytterligare ökat fokus hos Bankföreningen, vilket bland annat resulterat i tillsättandet av ett Hållbarhetsråd. Syftet med rådet är att fungera som ett rådgivande organ till Bankföreningens vd och utgöra ett forum för att, på ett strategiskt plan, diskutera hållbarhetsfrågor inklusive

vilka frågor som Bankföreningen ska prioritera. Då hållbarhetsfrågor numera berör betydligt fler områden av bankernas verksamhet än tidigare har alltfler inom Bankföreningen blivit involverade i hållbarhetsarbetet och även föreningens kommittéer och arbetsgrupper med representanter från medlemsföretagen.

Även bankernas finansbolagsenheter berörs av hållbarhetsrelaterade frågor och det har utvecklats flera nya produkter som ligger i linje med bankkoncernernas övergripande syn på hållbarhet. Det handlar bland annat om s.k. "grön leasing" när det gäller fordon som är en grön tillgång och kan innebära att banken kopplar samman dessa tillgångar med grön finansiering såsom exempelvis gröna obligationer. Andra exempel på gröna tillgångar kan vara utrustning som används i samband med sophantering, vattenrening eller dylikt. Finansbolagens roll idag är bland annat att skapa incitament så att kunderna gör hållbara investeringar. Då hållbarhetsbegreppet även innefattar annat än klimat, såsom sociala frågor och företagsstyrning, har arbetet inom bolagen även utvidgats till att inte enbart fokusera på de produkter som finansbolagen erbjuder utan att de även ställer frågor kring hur kundens verksamhet ser ut. Detta kan t.ex. gälla hur anställningsvillkoren ser ut, styrningen av företaget, governance m.m.

Hållbarhetsområdet går allt mer till att bli en integrerad del av medlemmarnas verksamhet vilket innebär att detta område numera är en naturlig del i finansbolagsenheterens arbete. Detta innebär att det även kommer att vara ett centralt område för samarbetet inom Bankföreningen.